СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ І. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК L. Ч. 177. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 22. серпня 1942. No. 177. Jersey City, N. J., Saturday, August 22, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016
THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ВИКИДАЮТЬ ОСТАНКИ ЯПОНЦІВ З ТРЬОХ СОЛОМОНСЬКИХ ОСТРОВІВ

ВАШИНГТОН. — Департамент маринарки оповістив, що вже докінчується „чистка" в трьох Соломонських островах, що їх недавно забрала в посідання Маринарка Злучених Держав. Під „чисткою" треба розуміти останки японських військових частин, що розбіглись по джунглях. Згадка про „щонайменше три острови", що зістали заняті американськими вояками, вказує наглядно, що перша більша американська офензива, повзята у тій війні, вакінчилась успіхом.

З ВОВКА ВІВЦІ НЕ ЗРОБИШ...

Канадійське „Світло" з 15. серпня подає:

„На зїзді Українського Товариства Допомоги Батьківщині, що відбувся 4—6 червня б. р. в Виннипегу, його учасники затвердили новий статут своєї организації. Назва її: Товариство Канадських Українців, а по англійськи: Юкрейніен Кенедіен Асосіейшен. В цьому статуті сказано, що це товариство є народньо-освітною, неполітичною организацією, що ставить собі за завдання виховувати канадійських українців на свідомих, льояльних і поважних громадян прибраної вітчини, Канади, плекати дух братерства й дружности..."

„Світло" пише, що на перший погляд виглядає, що колишні комуністи кинули комуністичну дурійку і взялись за корисну роботу. Але „чи воно так дійсно є, покаже будучність". Бо „з вовка вівці не зробиш". „Комуністи є геніями в пропаганді — читаємо далі — й прекрасно вміють себе маскувати, щоб неспостережені, но злодійськи, дістатись до народу й його потягнути за собою, а опісля з ним робити, що собі захочуть". В тому випадку „це тільки нова одежа, достосована до пори часу й обставин, у яку вбрались наші давні червоні, щоб тим лекше вести свою давню роботу".

ЖНИВА В ПОЛЬЩІ

ОНА подає, що генерал-губернатор Франк зарядив, що „весь збір жита, пшениці і ячменю на польських землях є зареквірований для держави, себто Німеччини. Селяни отримають лиш зерно на засів і 11 кльг. місячно на особу".

„Українізація Полісся"

ОНА розголошує, що „Дзєннік Жолнєжа" пише, що „німецька окупаційна влада взялася на великі розміри за українізацію Полісся". Каже, що є „ряд театрів українських в Берестю і Луцьку, як і много культурних інституцій". На те скажемо: Що роблять, чи думають робити націсти на загарбаних землях, це одне, та що іншого говорити про українські землі з українським населенням, що їх „німці українізують". Це друге це вже польська пропаганда, бож ті землі не треба українізувати, бо вони без того українські. Польська влада свого часу висилала з Полісся до Варшави ріжні „процесії" малих дітей, щоб виявити „польскість" Полісся, але й ті діти, як писала сама польська преса, говорили навіть на вулицях Варшави по українськи, бо іншої мови не знали...

ЗГИНУВ СИН ГОРТІЯ.

На совєтсько-німецькому фронті зістав вбитий Стефан Горті, років 38, що вістав назначений наслідником по своїм батьку, адміралі Н. Горті, регенті Мадярщини, якого вважають „некоронованим головою держави від 1920. року. Вбитий був знаменитим летуном. Прибув в 1929. році до Америки і працював два роки у Форда, щоб пізнати способи американської масової продукції.

„ПРОПАВШИЙ ПІДЧАС ВИПРАВИ НА ВОРОГА".

Так подано на листі втрат про канадійського українця В. Жучкана, пільота-старшину.

Рейд на Дієп -- це Знаменитий Вишкіл для Інвазії

ЛОНДОН. — З яких боків не обговорюваноб у Лондоні рейд на французьку пристань Дієп, а виходить, що він, як під моральним так і воєнним оглядом, має величезне значіння. Бо як військові знавці, так і загал, переконались наглядно, що „другий фронт" в Европі можливий. Для військових рейд на Дієп був свого роду вишколом, який дасть про себе ще знати, але тоді, як зачнеться справжня інвазія. Рейд наніс німцям теж і багато шкоди та коштує їх багато жертв, хоч британські комунікати не закривають, що й Аліянти потерпіли, особливо канадійці, що то в тому рейді найбільше відзначились.

БЕНЕТ КАНДИДАТОМ НА ҐУБЕРНАТОРА

Скінчилась між демократами нюйорського стейту боротьба за те, хто має бути демократичним кандидатом на ґубернатора стейту: сенатор Мід, чи ґенеральний прокуратор Джан Бенет мол.? Демократична стейтова конвенція вибрала Бенета.

ДІСТАВ ДОГАНУ ЗА ІНДІЮ.

Сенатор Роберт Р. Рінолдс з Норт Керолайни, що є головою Комітету Військових Справ, заявив у сенаті, що ми повинні домагатись від Великої Британії, щоб „дала незалежність 370 мілінам людей в Індії вже тепер", бо тоді світ переконається про „серіозність і добру віру" Обєднаних Держав. Провідник сенатської більшости, сенатор Барклі з Кентоки, заявив, що людина, що займає таке становище як сенатор Рінолдс, повинна дуже числитись з словами, бо вони викликують у світі більше враження, ніж слова інших послів чи сенаторів. Інші сенатори піднесли, що ось така заввага на адресу Британії буде використана пропаґандою Держав Оси в тому напрямі, що між Аліянтами нема згоди, що є неправдою.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД І ЖИДИ

Польський уряд на вигнанню, що перебуває в Лондоні, заявляє, що „його симпатії є цілком по стороні жидів, що хочуть мати свою народню святиню, себто власну державу в Палестині". Теж каже, що не буде голосити засади, що „жиди повинні забратись з польської землі".

Ще Один Зразок Проти-Української Пропаганди

Польські газети в Америці подають, що Україну обїзджає „німецький достойник", д-р Зеліґер, і вербує українців „на службу в Польщі", а німецький уряд має замір осадити на землі більшу скількість українських сєлян „в полудневій частині Польщі". Як на сміх навіть вичислено польські повіти, де ті „українські селяни" мають осісти. Ось вони: Тернопіль, Станиславів, Чортків, Коломия, Бучач...! Очевидно, що рахується на те, що в світі не знають, що це корінні українські землі з подавляючою більшістю українського населення, а подумають, що це певно те саме, що Варшава, Ченстохова, Краків, Познань.

ДВІ РЕЛЯЦІЇ: ОДНА З БЕРЛІНА, ДРУГА З МОСКВИ.

„Дистрикт Прес" з Ендрю, Алта (Канада) подає, що націстівська влада подає з Берліна, що на занятій німцями Україні справи доведено вже до нормального стану, та що вони процвітають. Знову Москва каже, що під німецькою займанщиною найкраще процвітають — погребники.

НОВІ ЛЮТЕНЕНТИ АРМІЇ ЗЛ. ДЕРЖАВ.

Американські українці, Зенон Маланяк і Микола Осташевський, зістали іменовані лютенентами Американської Армії.

НА КАВКАЗІ ДАЛІ НЕДОБРЕ.

З совєтських звідомлень виходить, що німецькі наступи є вадержані на цілому фронті крім кавказького, де німці далі посуваються вперед.

Для Вояків-Українців, що Будуть в Англії

Канадійський „Новий Шлях" з 15. серпня подає таке:

Просимо помістити це оголошення для українців, які служать в канадійській або американській армії і сподіються, що виїдуть до Англії. У місті Манчестер є Українська Громада і Клюб, які радо приймуть українців-вояків, які дістануть відпустки. Загостіть до нас, можете отримати вигідне мешкання і харч між українцями. Українські страви дуже дешеві для українців-вояків. Маємо ще кілька порожніх кімнат у Клюбі. Як приїзджатиме більше гостей, військових українців, то умеблюємо їх і передамо їм. Родини, які мають своїх рідних вояків, в Англії, хай подадуть їм свою адресу. Клюб відчинений щовечера від 7:40 до 12. години вночі. Щирий привіт для всіх українців за океаном!

За Українську Громаду в Манчестері:

Осип Міньовський, голова.

Адреса Клюбу:

UKRAINIAN SOCIAL CLUB
188 CHEETHAM HILL ROAD
MANCHESTER, 4, ENGLAND.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

"UNCLE SAM'S RANGERS"

Оглядаючи нераз фільмові образи з життя „Тексас Ренджерс", нам і на думку не приходило, що ось ті „тоф ґайс" не будуть тільки спомином про давне минуле Америки, але справжньою, модерною дійсністю. А тепер бачимо, що в першім рейді на Европу, що є під націстівською владою, відіграли поважну ролю „Американ Ренджерс".

Тихо і без гомону вибрано ось тих очайдушних американців з ріжних станів і з ріжних частин американської армії. А властиво не „вибрано" їх, бо це самі добровольці-смільчаки, вибранці з многих, що зголосились до воєнної служби, яка вимагає незвичайної посвяти і відваги, доброго здоровля, свіжости ума і бистроти та витривалости видержати в найгірших обставинах на найбезпечнішім місці. Таким людям тільки житиб! І гнатись в Америці за матеріяльним успіхом, бо мають усі дані, щоб такий успіх добути. Та вони добровільно зголосились до такої служби, де постійно смерть стоїть перед очима. І за яку не станують фільмовими зірками, за яку теж і не платять. Пішли служити „Вуйкови Семови". Пішли боронити американських ідеалів, американського способу думання і життя. Пішли боронити того, в чому зросли і виховались, що вважають найбільшим добром американського свободолюбного громадянина. Ось такі є „Онклс Семс Ренджерс", про яких почуємо ще не одно диво.

РОСІЙСЬКІ ҐАЗЕТИ ПРО РОСІЙСЬКИХ ГІТЛЄРІВЦІВ

Нюйорське „Новоє Русскоє Слово" подає дальші вісти про російських фашистів в статтях п. н. „Російські гітлерівці при роботі". Вісти ті подаються на підставі того, що є поміщене в берлінській московсько-націстівській газеті „Новоє Слово". Хоч з тої ґазети повіває дещо сумом, що націстівська влада не покликала російських гітлерівців до влади, проте є там повно похвал, звернених в сторону Гітлера за те, що „визволив русский нарід від жидів і комуністів". Для характеристики того, що пишеться в тій берлінській ґазеті, наведемо за „Н. Р. Словом" от хочби те, що вона подає про „визволення Орла" німецькою армією. Отже пишеться таке:

„Перший травень в Орлі був святом нової, визвольної праці Кіно-театри прикрашено прапорами. В салі гремить орхестра. Привітну промову виголошує представник німецької команди, кінець промови повитано грімкою овацією. Потім представник німецької команди вручає портрети Адольфа Гітлера таким робітникам і представникам ріжнородних професій: Ноздрунову, Раєвскому, Ґаптаєву, Далматову, Промахину і Сиротскому. Потім промовляє М. Октан, відповідальний редактор ґазети „Реч" розкриває ту самоволю, що її творили большевики в Росії. Останнім виступив бурмистр міста Старов, що роздає нагороди кращим робітникам, що відзначили себе в відновленню життя міста. Святочне зібрання закінчилось звуковою фільмою на німецькій мові. На Садовій улиці відбувся концерт, а підчас перерви редактор ґазети „Реч" М. Октан виступив з перше-травневою промовою, переданою через радіо, в якій пояснив значіння цього свята на землі, визволеній спід большевицького ярма".

Цей редактор, як подає „Н. Р. Слово", це зрадник, що побачивши змінену воєнну ситуацію, пішов на зустріч німцям для карієри і видав дві брошури: „Чи та війна є рідною для народів Росії?" і „Жиди та большевизм".

Берлінське „Нове Слово" подає, що в окупованій Росії видається тепер 10 часописів московською мовою. Вони такі: „Новий Путь" в Смоленську, „Новое Время" в Вязмі, „Голос Крима" в Симферополі, „Донецький Вестнік", „Псковский Вестнік", „Новий Путь" як продовження часопису „Вітебскіє Ведомости", „Смоленский Вестнік", „За радіну" і „Последніе Новости", що його видає „Кіевскоє Народноє Іздательство".

До цього „Н. Р. Слово" додає, що націстівський ідеольоґ, Алфред Розенберг, що має верховний нагляд на загарбаними від Росії землями, як подається в французькій ґазеті „7 Жур", мав оголосити, що він видає по російськи на тих землях — 190 ґазет.

„Н. Р. Слово" ще згадує за б. советського артиста Блюменталя-Тамарина, що мабуть з жидівського роду, а тепер намагається на всі лади виявити себе „арійцем" і пише в своїх спогадах, як то він терпить, коли думає „про страшну судьбу могучої російської держави, розбитої жидівсько-комуністичною владою". Супроти такої мови, вже не диво, що Блюменталеви влаштували концерт у самому Берліні, та що про його творчість говорив „чистокровний" нацист — А. Ф. фон Шліппе.

Дописувател „Н. Р. Слова" (Н.С.) пише, що Блюменталь грав у Советах самі „клясичні" ролі, а тепер став „клясичним шпигуном".

В згаданій берлінській ґазеті російських гітлерівців пишуть такі:

Інж. Ю. Зворикін пише про „Початок оздоровлення", представляючи, що тепер треба усім помагати німцям пустити в рух фабрики і т. п. Е. Неледінский збирає в Празі російських інжинірів до праці на загарбаних німцями російських землях. Професор д-р П. Іванов пояснює „Як вдержувалась советська влада? Знову Е. Островський розповідає про те „свято", яке мав, як почув через радіо, що Німеччина напала на Росію. В ґазеті є теж повно „кореспондентів" з Смоленська, Харкова і інших міст.

Згадуючи за те, „Н. Р. Слово" додає, щоб з цього не витягати мильних заключень: Це маємо до діла, каже ґазета, з одиницями зрадниками, бо загал держиться осторонь німців.

Ще цікаве й те, що німці використовують російських полонених. І так заставили вони свого часу сина Сталіна написати письмо до „русских рабочих і крестян". А тепер берлінське „Нове Слово" передає факсиміле письма Георгія Скрябіна, сина Молотова, що теж попав у німецький полон, а в тому письмі він каже, що оглядав німецьку фабрику, яка „відкрила йому дійсну правду про Німеччину". Та „правда" ніби в тому, що, як він каже, коли Гітлер розвивав німецький промисл — „жиди і большевики писали і кричали, що в Німеччині безробіття, нужда, голод, а по місцях всюди страйки". Отже, каже він далі, цей образ нужди і безробіття брали вони з „русской страни", бо там „де те паскудство діяло, там були нужда, голод, безробіття і некультурність".

Ось такого писання, підмащеного ще гострішими нападами на жидів, в тому письмі Скрябіна ще більше. Нацисти надіються, що тому, що це має бути письмо сина Молотова, то воно готово поділати. Та це загально відоме, якими способами добуваються такі заяви та письма в тоталітарних державах. Тому треба і це ставити під сумнів. Але так є, що таке друкується в російських газетах. А ми тільки передаємо.

ДОПОМОГА РОСІЇ Й ПРАВОСЛАВНІ ЄПИСКОПИ Й ДУХОВЕНСТВО

Російський митрополит Веняmин, говорячи про православну російську церкву в Америці й її участь в допомозі Росії в ліках і т. п., заявив, що не можна сказати, щоб ту акцію попирали як належалоб деякі священики, а окрема єпископи. Каже, що навіть є боротьба против такої помочі. При тому він нагадує письмо, вислане свого часу преидентови Рувелтови, а підписане архієпископом Віталієм, в якому підписані заявляються проти допомоги Росії, та кажуть, що „це булоб фатальною помилкою ставати Злученим Державам в обороні Советів". Митрополит Венямин каже, що архієпископ Віталій і його однодумці ще далі продовжають ось таку свою роботу. Далі митрополит твердить, що має дані на те, що деякі священики, що підлягають митрополиті Теофілю, „не тільки бажають собі перемоги Гітлера, але навіть молились за таку перемогу, хоч потайки".